

آبونه شرائطی : هریر ایچول
 سه لکی (۴۰۰) آلتی آیلنی
 (۲۲۵) ، ممالک اجنیه ایچون
 سه لکی (۴۵۰) ، آلتی آیلنی
 (۲۵۰) غروشدور .

نسخه سی ۷,۵ غروشدور .
 سه لکی ۵۰ عددور .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
 رشید افندی خائنده

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسکه موافق آثار مع المنونیه
 قبول اولنور . درج ایدله بن
 یازیلر اعاده اولنماز .

الکلیت

آدره من تبدیلنده ایریجه
 غروش کوندربلیدر .

مکتوبلرک امضاری واضح
 و اوقوناللی اولسی و آبونه
 صره نومروسی محتوی
 بولونمسی لازمدر

ممالک اجنیه ایچون آبونه
 اولانلرک آدرس لرینک
 فرانسجه یازلسی رجا اولنور .

پاره کوندربلیدی زمان نهیه
 دائر اولدینی بیلدیرلسی
 رجا اولنور

نده قادینلرک خیانتله ، اعتماد شسایان خصائصدن محرومیتله اتهام ایدلسی کی حقمنز برحرکتنددر . بونلرک کافه سی بشری اسباب وموقع فتنه دن اوزاق بولوندیرمق ایچونددر . زیرا بیلیرسکیز که نفس پک ضعیفدر . برده ، اوچوروم کناننده دولاشمق البته تهلکسز بر ایش دکلددر . [۱]

محمد علی عینی پک افندی

مبجل استادم اقدام

درکاهلر مسئله سی باشلی باشینه بر مقاله یی احاطه ایده چکی جهتله بومقاله یی ده بوراده بیراقدام .

بومقاله (من عرف نفسه فقد عرف ربه) اثر شریفنک معناسیله صوک سؤالک جوابنه ، یعنی (درکاهلر عصرک تربیه سنه ، عرفاننه ، ملیتک یوکسلمه سنه ، نارینک ، نورینک جوشدورلمه سنه دخی خادم اوله مزمی) طرزنده کی بیانات علیه لرینه عائد مطالعات درویشانه یه منحصر اوله جقدر . باقالم استیعاب ایده بیله جکمی ؟

بواثرک تورکجه سی شودر : « نفسی بیل ریسنی ده بیلیر » . آنجاق بونده درویشجه برنکته واردر که بوراده - « علم » دکل - (عرف) لفظی ایراد بویورولمشدر . دیمک که بویلیم قورو ، علی الاصول علمی بر بیلیش دکل . مجرد (بن فلائم ، رهمده فلاندر) . دییه بر علم حاصل ایدرک کندی وارلغه ، کندنی یاراتانک وارلغه عائد بر جهلدن کندنی قورتاروب (آرتق بوخصوصه عائد وظیفه ییتمشدر) . دییه مستریخ اولمقدن عبارت دکلددر . بلکه مؤمنک ، مؤمن سالکک معشوق حقیقیسی اولان ریسنی حقنده عرفان محمدی ایله معرفت حاصل ایلهمه سیدر .

ریسنه عائد علم حاصل ایتمکه عرفان کسب ایله مکملک آراسنده تصوفه فرق عظیم واردر . ذاتاً بواثری ده بویولده دوشونمکه حقمنز اوله بیلیر . زیرا بواثرک (حدیث) دن زیاده اجله زهاد وصوفیه اقدمیندن بعض ذواته نسبتی اصحدر . برصوفی ایسه بویله بروجه سنه (علم) رینه (عرفان) قوللانمده البته برنکته قصد ایلر .

اویله ایسه بوراده بر صوفی (معرفه الله) دن نه قصد ایدر ؟ بر وقت هنوز اشیا ع علویه نک بذرده سی تورده مک باشلادیفی هنکامده خاندان بوتده - ذات نبوتیناهیدن مأثور - دینک بعض مهم ارکانی مودوع اولدیغی ؛ اونک دیکرلرند بولونمادیغی اشاعه ایدیورلردی . اونیکچون بر ذات حضرت علی به صورددی :

— الله عشقه سزده ، یعنی خاندان نبوتیناهیده دیکر حامل علوم محمدی اولان اصحاب کرامدن فضله بر امانت محمدی وارمیدر ؟

[۱] فربلی قادینک متباق سوزلری کله چک مقاله ده در .

اوله جفته ؛ یوقسه ، حیات حرمان وعذاب اولمایه جفته یقین حاصل ایتدم . اویله یا ؛ مختلف میللرک ، متضاد هوسلرک عینی قلبه تهاجی طائله آرسنده کی مجادله لرک ، قاری قوجه بیتنده کی منافرتلرک الک قوی اسبابندن ایکن سوزلرینک صحتندن شبهه یه دوشه چک کیمسه تصور ایدیله بیلیرمی ؟

بن او قناعتده یم که : قادینک قوجه سندن باشقه ارککلر حقند کی جهلی ، اولرده بولنه بیله چک خصیصه لری ، مزیتلری اوکرمسنه ، بناء علیه قوجه سنه قارشو بسلیدیکی میلک ضعفنه ، یاخود نفرته انقلابنه مانع اوله جفی ایچون ، رفیق حیاتنک هر حالندن نمون ، هر طورندن خشنود ، بوتون معاینندن بی خبر ، قلبی یالکیز محبتله طولو اوله رق یشار . هم ظن ایدرم ، پیغمبرکیزک (صلعم) بکر قیزلرله تأهل تو صیه ایتسنده کی سربو اولسه کرکدر .

امینم که شاید بوقادین بزم ایچمزدده بولنوبده بزم معیشمزی تعقیب ایتمش اوله یدی موجودتی برچوق خواطرک ، بر چوق هوساتک تراحمی آلتنده قالیر ، قلبی مختلف تمایللر آرسنده چالقانیرددی ده آرتیق زوجهنه شیمدیکی نظرله باقمه مازدی . زیرا اونی اویله برطاقم ارککلرک ایچنده کوروردی که فضیلت ، مزیت مسابقه سنده ، قابل دکل ، کذیلرینه یتشه میه چک .

طبیعیدر که بوخصوصه ارککده قادین کییدر : هوسات متخالفه نک تراحمه معروض قالدینی تقدیرده زوجهنندن باشقه سنه میلی ضروریدر . بویله برحاله ایسه حیات زوجیه دها دمین ایضاح ایتدیکمز قاقبتده قرار قیلار . بونک ایچون زوجک عفتی ده عینله زوجنک عفتی کی طائله حیاتنک حقیقی بر وفا ، صمیمی بر محبتله استمرارینک الک برنجی شرائطنددر . شاعریکزده :

ضمنت لها الا اهی بغيرها

وقد وقت منی بغير ضان [*]

دیمورمی ؟ اوت ، قادین قوجه سنک باشقه برینه کوز آندیغی کورور ؛ یاخود کونک برنده حالندن شبهه یه دوشه چک اولورسه صافیت حیاتی غائب ایدر . هله زوجندن شبهه یه باشلادیغی آندن اعتباراً قیامت قومش دیمکدر .

ذاتاً کرک حکمای شرقک ، کرک شریعت اسلامیه نک قالفوبده زوج ایله زوجنک هر ایکسنه عفتله امر ایتملری ، بوتون انسانلری سن بلوغدن اعتباراً هوسات نفسانیه نک غیجیقلایه جق واقعه کیتمکدن ، قادینلرله ارککلری عینی محافله بولونمقدن منع ایلملری نه جناب حق طرفندن نوع بشره وبریلن حریتی غصب ایچونددر ؛

[*] برباشقه سنک سوداسیله شوریده اولمایه جفی کندیسنه ضان ایله برلکده عهد ایتشدم . او یم عهدیمه اینانقی ایچون ضانه لزوم کورمدی .

جواباً بویوردیلرکه : خیر ، والله ! . آنجا که شو جزو داند کی اسرا احکامی کی بر قاج مسئله بی صوک زمانده فم رسول اللهدن بالناسبه تلقی ایتشدم . برده بزده خاندانمزه مخصوص بره فهم ، واردرکه یونک بعض اسبابی شونلردر :

کندی نهولری مهبط وحی اولمشدر . یدی یاشندن بری لیلای و نهاراً ذات پیغمبری به ملازم بولومشدر . صوکرده مقرران پیغمبری ایچنده بالعموم احکام دینه بی ضبط ایتک ایچین بویوک بر عشق و شوق و خارق العاده استعداد ابراز ایله یوب . « اقضاکم علی = علی ؛ سزک ایچیکزده اقضی القضاءدر . یعنی عهد نبوتده هم اقتضایه مأذون ، هم ده قاضیلر باشی اولمشدر . » طرزنده کسب تمایز ایله مشدر . اک صوکرده ناصل که بعض خواص اصحاب بعض اسرارک حاملی اولدینی کی حضرت علی ده او یولده بعض حقایق دینه تلقی ایله مشدر . فقط بو حقایق ؛ او شایعه جیلرک دیمک ایسته دکلری کی ا کراو میدانه چیقارسه دینده ، یاخود دینک بعض اقسامنده بوسبوتون باشقلق حاصل اولق قیلندن بر شی دکلدر . بلکه ینه دینک ایچنده در . او حقایقه واقف اولانلر و اونی بیلنلرده ینه دیگر مسلمانلر کی عیناً مسلماندرلر .

حضرت علی اقدیمزدن اولیاءاللهه کان عرفان محمدینک اساسی ایشته بودر . بیلر سیکزکه علوم ظاهرده عموم علمانک اجازت نامه سنک سلسله سی حضرت علی به منتهی اولدینی کی علوم باطنده دخی مشایخ کرامک سلسله خلاقی اونلره واصل اولور . هرا یکی طرفده ، بلکه بالجمله علوم اسلامییه اصحابی دخی (مدینه علم) صلی الله علیه وسلمه (باب علم) علیه السلامدن داخل اولور . منتهی :

اطلبوا الارزاق من اسبابها
وادخلوا الابیات من ابوابها

ایشته (سیدالطائفه) جنید ایله ابوزید بسطامی کی عرفای اقدمینک حضرت علی ، حسن بصری ، کمال بن زیاد ، ابوالدردا ، تمیم داری ، حذیفه ، سلیمان کی ذواتک مشرب غذبندن تلقن ایتدکلری (عرفان محمدی) بودر . حکیم سنایی ، شیخ عطار ، حضرت مولانا ناک (معارف) ی بورادندر . آنجا که دیگر اصطلاحات مخصوصه سیله فصول و ابوابیله بر (علم تصوف) واردرکه (شیخ اکبر) حضرتلری بو طائفه نک پیشواسیدر . کچنکی مقاله مده بسط ایله دیکم وجهله یونک اساسی ده عهد مأمونده ترجمه ایدیلن کتب حکما میاننده عربجه به ترجمه ایدیلوب اجله محققین او ترجمه لری اسلامیه تطبیق ایله مشلردر . اسکیدن اسلامده باردن تعصب یوقدی . چونکه اسلام غایت قوتلی ایدی . تعصبی یاراتان ضعف ، جهل ، تقلید ، جهود کی شیلردر .

(معرفت) ک تعریفی ، توصیفی ایله دخی اوزون اوزادی تکثیر سواد ایله مهیم . کتب قومده شایعده .

کله لم او وجیزه جمیله نک عرفای اسلام تزدنده کی معناسنه : ظاهر و باطنی نفسنده جمع ایدن اجله محققین شافیه دن واکابر محدثیندن (امام نووی) حضرتلری شویله معنی ویرییور : برکیمسه نفسنک ضعفی ، حقه احتیاجی بحق ادراک ایدر ، و تا کرینک طاهر بر قولی اولدینی بیلر سه ریسنک قوه قاهره سی ، شان ربوبیتی ، کمال مطلق ، اوصاف طالیه سی اونک نظرنده تمامیه تجلی ایلر .

شیخ تاج الدین عطاءالله (لطائف المکن) نده دیرکه : ایشیتدمکه شیخمز ابوالعباس المرسی بو حدیثک ایکی معناسی واردر ، دیرایمش . بریسی : برکیمسه نفسی مذلتیه ، عجزیه ، فقریه بحق طایر سه اونک نظرنده اللهک عزتی ، قدرتی ، استغناسی تجلی ایلر . بوسورتده اول (معرفه النفس) ، صوکره (معرفه الله) حاصل اولمش اولور .

ایکنجی معناسی : برکیمسه نفسی بیلر سه بوییلش بوندن اول الهی بیلدیکنه دلالت ایلر .

برنجیسی سالک لک ، ایکنجیسی مجذوب لک حالیدر . ابوطالب المکی حضرتلری کتب محققینه مأخذ اولان (قوت القلوب) نده بویورورلرکه ؛ معناسی :

خلقله معامله هنکامنده کور یورسین که نفسکک اوصافندن بری افعالک اعتراض ایدلمه سی ایسته مزسین . یایدینک ایشک تعیب اولومعه سنده راضی اولمزسین . بوندن خالقک صفات جلیله سی ده بیلمش اولورسین . یعنی سن اولانجه عجز و نقصانکله اولیه اولدینک حالده بوتون عجز و نقصاندن بری و هر شینه قادر اولان الله تعالانک محض اصابت اولان افعال الهیه سنه اعتراض ایتمه و نامناسب عد ایله مه . بناء علیه : ربکک سنک حقکده کی قضاسنه راضی اول . سن کندیکه نه معامله یاپیلمه سی ایسترسه ک سن ده ربکه قارشی اولیه یاپ .

ینه اجله شافیه دن و ظاهری ، باطنی معمور ذوالجناحین و محدث ذی شان شیخ عزالدین بن عبدالسلام حضرتلری دییورکه :

جناب حق بوجسمانی وجوده روحانی حیاتی وضع ایدوب ناسوتیت کشفده لطیفه لاهوتیه بی متجلی ایله مک صورتیه وحدانیت وربانیتک معجزه کبراسی ، برهانیت عظماسی قیلدی . بومظهریت عجیبه سندن دولانی هر کیم نفسی بو وضعیتیه بیلر سه ریسنک عظمت و قدرتی ، سلطنت وحدتی نظرنده بحق متجلی اولور .

بواثر مبجلدن بومقصدی مؤیداون تورلو حقیقت استنباط اولونور : ۱ — بو هیکل انسانی برمدبر و محرکه محتاجدر . اوده روحدر . بوندن استنباط ایدر زکه بو عالمده برمدبره ، محرکه محتاجدر . اوده جناب اللهدر .

۲ — بو فلک سمایک بر تک مدبری واردر . اوده (روح)

۵۔ بوجسمک الک صغیر، الک حقیر قسمہ داخی الک یاقین اولان روحدر . بوندن استدلال ایدرزکہ بوتون مکنوناتک الک اوزاقده کیسنہ الک اہمیتدن ساقطنہ ، الک اوقاعینہ داخی اوشینک بر پارچہسندن زیادہ جناب حق یاقیندر . روحک جسمہ ، جسمدکی برعضوہ قریبق اولچو ایلہ اولچولہ دیکی کی جناب حقک مخلوقاتہ قریبق داخی اصلا مسافہ ایلہ ، کیمت و کیفیت کی شیلرہ قیاس ایدیلہ من . « بز انسانہ کندی بویوک طاماردن داها یاقینز . » بویورولمشدر .

۶۔ ناصل کہ بوجسددن اول روح موجود ایدی . ناصل کہ جسد فانی اولدقدن صوکرده باقی قالہ جقدر . کذلک جناب حقده بوتون مکنونات خلق اولونعزذن اول موجود اولوب بونلر فانی اولدقدن صوکرہ داخی یاقیدر . نقصان وزوالدن منزهدر .

۷۔ جسددہ کی روحک کیفیتی معلوم اولمادی کی ذات بارینک کیفیتی مجهولدر .

۸۔ جسددہ کی روحک نرمدہ اولدینی بیلنہ دیکی کی جناب حق داخی مکنوناتک نرمدنہ اولدینی تعین ایدلر . روح ناصل کہ جسمک ہر برندہ ہر آندہ و برآندہ متصرف ایسہ ذات باری دہ ظالمہ بویلہ متصرفدر . هیچ بریر اوندن خالی اولماقلہ برابر ؛ ینہ مقام و مکاندن منزهدر .

۹۔ ناصل کہ جسددہ کی روح کوزلہ کورونہ دیکی ، برصورتلہ تصور ایدلہ دیکی کی بیلبرزکہ ذات باری حقندہ دہ « مثلی کی داخی هیچ برشی موجود اولماشدر . » بویورولمشدر .

۱۰۔ جسددہ روح تعین ایدلہ دیکی وطوتولہ دینی و تخمین ایدلہ دیکی کی دنیادہ دخی وجود باری برمعین نقطہ دہ سزیمکدن ، ال ایلہ و سائر بروسیلہ ایلہ طوتولوب تعین قیلنقدن منزهدر .

بورایہ قدر منقولاتمز علوم باطنہ دن ذوقی اولقلہ برابر علم ظاہرلہ مشغول و شہرت یاب اولان اجلہ نک اقوالیدر . برمقدارده انجیق علم تصوفلہ مشغول جال صوفیہ نک سوزخی نقل ایدلم . باقیکنز « اعط القوس بارہا ۔ اوقی ، صنعتکارینہ ویر . » سری ناصل ظاہر اولور .

(تعرف) شرحندہ محقق قونوی بعض صوفیہ دن نقلاً دینورکہ : بوحديثك معنای محالہ تعلیق قیلندندر . یعنی شارع اعظم (معرفۃ النفس) قاپوسنی سد ایدر ، دیمکدر . (قل الروح من امر ربي = روحک ماہیتی امور روحانیہ دندر . قول شریفہ اشارتدر . بونککہ تنبیہ ایدیورکہ : انسان ؛ مخلوقاتدن اول و کندیسہ الک یقین بولونان نفسی ادرا کدہ عاجز اولنچہ خالقنی بیلیمکدہ داها عاجزدر . انسان ؛ ذکل روحک ؛ باصرہ سی ، شامہ شی کی حواسنک حقیقتنی بیلہ ادراک ایدبہ مشدر . بصر = کورمک خاصہ سی کیمیتی انطباع ایلہ ، کیمی دہ شعاعک خروجیلہ اولدینی سوبلرلر ، شم = قوقلامق

دینیلن بویوک بر ملکدر [۱] . بوندن آکلارزکہ بوتون عوالمکدہ شریکی ، نظیری اولمایان برتک مدبری ، مقدری واردرکہ « یردہ ، کوکدہ اللہدن باشقہ براللہ دہا اولسہیدی یرکوک آلت اوست اولوردی . » بویورولمشدر . قرآن کریمدہ دہا بویلہ برچوق قطعی حجتلر واردر . ۳۔ ناصل کہ بوجسد روحک ارادہ سلہ ، تحریکیلہ ، حرکت ایلر و بوجسد اونک ہر نوع معاملاتنہ فرمانبرددر . بوندن آکلارزکہ جناب حق دہ جسم انسانی کی بوتون مخلوقاتندہ مراد الہیمی نہ ایسہ اونی اجرا ایلر . کرک خیر ، کرک شر جہتنہ ہر قیملدیان شی مطلقا اللہک تقدیریلہ ، ارادہ سیلہ ، قضاسیلہ حرکت ایلر .

جسددہ حرکت ایدن ہر عضو ؛ روحک علمیلہ ، شعوریلہ حاصل اولور . جسدک الک ناچیز بر پارچہ سنک حرکات و افعالندن هیچ برشی روحہ مجهول اولہ من . بوندن آکلارزکہ : یردہ کوکدہ هیچ برذرہ علم الہی خارجندہ قیملدایہ من .

[۱] زمین و آسمانک طبقاتہ ، تدبیراتہ ، حال و شانلرینہ دائر کتب اسلامیہ منقولاتنک قسم قلیلی لصوص قاطعہ بہ مستند اولوب مہم بریکون حاصل ایدن قسمی دہ احادیث ضعیفہ و موضوعہ ایلہ (کتب الاحبار) کی پیودیدن دونہ صحابی لک و خیر القرون علماسندن بعضیلرینک اقوالیدر . بنہایہ باقی اقوال ایسہ فلاسفہ اسلامیہ و مؤرخین و قصاصینہ عائددر . بوسوزلر باشلیجہ کتب یونانیہ دن و اسلامہ داخل اولان متنوع اقوامک کتب و روایاتندن مأخوذدر . بو بابدہ و ہر نوع روایات اسلامیہ دہ الک دوغرو اولچوشودرکہ بویکی خصوصاتلہ مشغول اولیانلرہ نافع اولور امنیہ سیلہ عرض ایدیورم :

۱۔ ناسخ غیر منسوخ اولان آیات جلیلہ یعنی محکمات ، ۲۔ ینہ منسوخ اولماقی اوزرہ احادیث متواترہ ، ۳۔ اجماع . بو اوچنہ اعتراض جائز دکل . عیناً قبولی لازمدر . آنجاق اجماعی امام احمد قبول ایتمہ یور . شیعہ کی بعض مذاہبکدہ اجماع حقندہ بر چوق قیل و قال وار . ذاتاً کرک تواترک ، کرک اجماعک انقادی خیلی مشکلددر . چوق اختلافیدر . بعض اجلہ محدثین طوبی بردانہ حدیث متواترک وجودنی سوبیلہ یور . فقط بو افراطدر . احادیث متواترہ چوقدر . یوزلرہ بالغدر . شیخ افغم ولی اللہ فی الارض شیخ کتانی حضرتلرینک فہم اقدس لردن روضہ رسول اللہ تلحق ایلہ دیکم (نظم المتناثر فی الاحادیث المتواتر) نامندہ کی اثر محققانہ لری دورت یوزہ قریب احادیث متواترہ کی حاویدر . ہمت ایدیلر سہ داها بر خایلی بولونہ جفی بیان بویورویورلر . مع مافیہ : اوکتابدہ کی (متواتر) دینیلن حدیثلردن بر خایلیسی دہ سزاوار اعتراضدر . بو ؛ بر تلقی مسئلہ سی اولوب ہر محدث کندیہ کورہ بر تواتر شکلی فرض ایدہ رک اوکا کورہ تکثیر و تقلیل ایلہ یورلر . ۴۔ احادیث مشہورہ کہ صدر اسلامدہ کی علما میاسندہ مدون و شہرت یاب اولوب اونلرک نزدندہ معمول بہ اولمشدز . آنجاق علم حدیثدہ تعمق ایدنلرہ روشنا درک (شہرت) ایلہ (محبت) باشقہ باشقہ شیلردر . بعض آثار مشہورہ واردرکہ محقق ، ضعیفی شوبیلہ طور سون (حدیث) بیلہ دکلددر . اولکی بر مقالہ مدہ بو مبعنی کماہو جقہ بسط ایلہ دم . ۵۔ الک صحیح خبر واحدک (صحیحین) ک ۔ آز مستثنا ایلہ بوتون حدیثلری بوقیلندندر . ۶۔ حدیث حسن درکہ کندیسی ضعیفہ دوشورمہ بہ جاک درجہ دہ حقندہ قیل و قال اولان احادیثدر . ۷۔ حدیث ضعیف درکہ کندیسی احکام و معاملاتنہ حجت اولز . فضائل ، مواعظ ، اخلاقیات کی خصوصاتدہ ضعیفی اخطا ز ایدیلہ رک نقل اولونور . (حدیث موضوع) ایسہ اصلاروایتی حلال دکلددر . مکرکہ وضعی اعلان ایچین اولہ .

حقى بك اقدينىك (الجواب السديد) عنوانيله قلمه الوب شرعيه وكالتى طرفدن انگليقان كليساسنه كوندريلن فايت تالمانه وواقفانه كتابى ايله مذكور هيئت رئيسى استناد محترم شيخ عبدالعزيز چاويش اقدى حضرتلرينىك سىيلالرشاده انتشار ايتىمكده اولان اثر كزينلرى اولسه كرك .

ازميرلى اسماعيل حقى بك اقدى استاديمز دارالفنون ومدرسه سلمايه مدرسلرندىدر . علوم شرعيه ده كى اهليت واختصاص تاملرندن باشقه غربىك علوم حاضره سنى ده تدقيق وتتبع ايتىش ، حقى غربى فلسفه سنى تدريس دىنى ايتىشدر . برچوق قيمتدار آثار علميه سى وارد . غربىك مه تودلرينه بحق واقفدر .

شيخ عبدالعزيز چاويش كنججه مشاراليه بوتون اسلام تالمانده شهرتشعاراك بويوك اسلام محرر ومؤلفلرندىدر . مصرىك اك يوكسك مؤسسات صرفانيه سنده كمال تحصيل ايتىد كى باشقه كبرى چاويش دارالفنونندىدر . ماذوندى . علوم شرعيه ده ، ادبياتده متخصص اولدىنى قدر غربىك فلسفه سنى واجتماعياتده بحق واقفدر . برچوق زمانلر اوروپاده بولونىش ، غربىك اك بويوك تالمانيله تماس ايتىش ، مناقشه لردى بولونىشدر . انگلتره دارالفنونلرندى تدرىساتده بولونىش ، برلينده المانجه رساله نشر ايتىش ، عالم اسلامده شيخ محمد عبده دن صوكره اك بويوك مجددر صيره سنى كچمشدر . غربىك لسانلرينه بحق واقفدر . عبدالعزيز چاويشك يازىلرى قدر بوتون عالم اسلامده سوه سوه لذتله اوقونان محرر ومؤلفلرلك آزدرد . بوتون حياتى تحريروتاليف ايله كچمشدر . كزىده اثرلرى بك چوقدر . شيمدى شرق وغرب علملرندى بوجرجه اهليت ووقوف صاحى اولان ، برچوق اثرلر تاليف ايدى ، اك يوكسك مؤسسات صرفانيه ده مدرس بولونان بوايىكى ذات طرفدن يازىلان جوابلر ده ابتدائى در ، علمى دكلدر . ديمك ايچون علوم اسلاميه ده بك زياده مبتدى بولونىش لازم كايىر . فؤاد بك كى دارالفنون مدرسى اوله حق برذاتك بويله تاميانه بر مطالعه ده بولونىش ، طوغروسى ، موقعيله هيچ ده متناسب بولماق . حيا بر اثر علمى اولماق ايچون مطلقاً ياغمورطاش ، ندى مى بحث ايتىك ايحباب ايدى فؤاد بك بوجوابلرى اوقودىنى بزهيچ ده ظن ايتيورز . فؤاد بك بويكى مباحثده انتقاد حقى حائر اولمامقده برابر لطفاً بوجوابلر بركره كوز كزديرسينلرده خطالرينى وابستدايلىكلرينى اورته يه قويسونلر . اكر بردفعا اوجوابلرى مطالعه ايدى بك اولورلرسى بواثرلردى هيچ اوقومادىنى ، كورمديكى ، دوشونمديكى بختلرى كورمىك دارالفنون مدرسى اولماسنه رغماً بر طلبه كى يىكى شيلر اوكرمىك چوق مستفيد اوله جقدرد . بويكون اسلامك اك بويوك تالمانلىك ، مؤلفلرينىك اثرلرينى استخفاف ايتىك ايچون بك چوق جسارت جاهلان صاحى اولماق ايحباب ايدى . بزفؤاد بويى بوقيل جسورلردى عدايتك ايسته مىز .

خاسه سنىك تيكشيف هوا ايله ، ياخود رايجه لى نياتلرده باشقه جه بر اثبات حصوليله اولدىنى حكايه ايدرلر . هپسى ده بويله اختلافيدر . انسانك هرآن استعمال ايله ديكى ، كوزله كورولور حواسنى ادرا كدن بويله بويله عاجز اولورسه ارتق ادرا كى دهاچوق غامض اولان روحى ، دها صوكره ده اولنر . نسبت قبول ايتىمىن خداوند متعالى ناصل ادراك ايله بوييلير .

(تعرف) شرحك سوزى ده بوراده ختام بولمشدر . بورايه قدر سرد ايدىلن منقولاتله (من صرف) سرندى برى ده كشف ايدىلش اولور . عين زمانده (علم) ايله (عرفان) ك فرقى ده آكلاشيلمىش اولور صانيرم . هله دقت بويورولدى ايسه شهباز عرفان محمدىدن نصيبه دار اولان اجله علمى ظاهره نك اقوالى ايله اك صوك قونوى نك لسان خاص تصوفله استنباط ايله ديكى معنائك ذوقاً نه بلند فرقى اولدىنى آكلاشيلمىشدر . بويوك ذواتك انقاس طيبه سنى شورايه جمع ايله مك بركتندن متحصل اولماق اوزره خاطر درويشانه مه سياح اولان بر نكته يى ده بورايه ازاباره بومبختى ختام پذير ايله ييم :

جسمكده موجود ، بوتون ذرات وجودكده متصرف اولدىنى حالده روحى بيلمكدن ، ماهيتى تميمندن عاجز سين . فقط بو جهل عميقكه برابر روحك وارلىق و برلىكى ينه سنىك عندكده كوش كى ظاهر در . او كور زيفيرى قارائلق جهلك ، بويكوش قدر عيان ودمير كى صاغلام اعتقادك حصوله مانع اولمامشدر . اويله ايسه عقل وانصافه وهيچ بر علمك احكامنه ذره قدر اويىمىز كه : تاخلفت مكو ناندن برى وجود باريسى بوتون اقوامك تاريخ وعقيده سنى اشغال ايدى جناب حقك وارلىق هيچ بر حجت قاطعيه تماس ايله مه ديكى حالده محضار وى محذود ، اصابتى مشكوك عاجز كوزم كورمه يور ، ديكى عجزه حواسم ادراك ايدى مه يور ديه جف القلم انكار ايدى سين .

بومقاله مى ده بوراده ختام پذير ايدوب (در كاهلرك عصر يلىشدر لى سى) مبحثه باشليجه بر مقاله يى تخصيص ايدى جكم .

انقره

ولمى

انگليقان كليساسنه ويريلن جوابلر حقنده

دارالفنون تورك ادبيات مدرسى كوپرلى زاده فؤاد بك بوهفته دارالمعلمين عاليه صاوننده اسلاميه عايد بر قونفرانس ويرمش . قونفرانس انناسنده انگليقان كليساسى طرفدن صورولان سواللر ييللرجه جواب ويريلدىكندن ، يازىلان برايكى كتابكده بك ابتدائى اولوب علمى بولونمايدىندن بحث ايتىش .

فؤاد بك « بر ، ايكى كتاب » ديديكى تدقيقات وتاليفات اسلاميه هيئتى اعضاسندن ودارالفنون مدرسلرندن فاضل محترم ازميرلى اسماعيل